

BONA SORT

PESTICIDES I ALIMENTACIÓ

RESUM

ÍNDEX

Context	3
Quina és la problemàtica segons Justícia Alimentària?	6
Entramat fals i mirada errònia	6
Sistema de control molt pobre i poc rigorós	8
Límit humà d'anàlisi sobrepassat	9
Què denuncia Justícia Alimentària?	10
Exportació de toxicitat a països vulnerables	10
Importació de malalties: l'efecte bumerang	12
La indústria càrnia no pot mirar cap a un altre cantó	14
Quines són les peticions de Justícia Alimentària?	15
Informa't i actua	16

C/ Floridablanca 66-72. 08015 Barcelona
 justiciaalimentaria.org
 comunicacion@justiciaalimentaria.org

Autoria: Justicia Alimentaria

Investigació a càrrec de Ferran García (Justícia Alimentària)

Coordinación de la investigación: Ferran García
 y Javier Guzmán (Justicia Alimentaria)

Dipòsit legal: B 13312-2023

Disseny i maquetació: punttoycoma.org

Portada: Jose A. Calvo

Imatge de portada: Justicia Alimentaria

Juliol 2023

Amb la col·laboració de:

Aquesta publicació s'ha dut a terme amb el suport financer de l'Ajuntament de Barcelona. El contingut de la mateixa és responsabilitat exclusiva de Justícia Alimentària i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquest llibre es distribueix sota una llicència de «Reconeixement - No comercial», que es pot consultar en el següent enllaç http://creativecommons.org/choose/?lang=es_ES. Està permesa la reproducció dels continguts d'aquesta publicació, sempre que se citi la procedència i no tingui una finalitat comercial.

CONTEXT

«Aquesta porta s'hauria de tancar amb clau i barrar», va dir James J. Delaney, congressista del Estats Units, referint-se a l'aprovació de la venda d'aliments amb petites quantitats d'aramita, un potent insecticida per controlar un ampli espectre d'insectes al camp. Era l'any 1958 i, ja que érem molt lluny de comprendre com actuaven els pesticides i quines interaccions podien tenir en tots els àmbits del desenvolupament humà, el polític del Partit Demòcrata va erigir-se en capdavanter de l'abolició del seu ús en qualsevol aliment. Un escenari d'alerta que va caure en una profunda paradoxa **a final de la dècada dels vuitanta, quan va quedar demostrat que era impossible regular els milers de pesticides i les seves infinites combinacions** una vegada que «hackejaven» el sistema alimentari i s'hi introduïen fins a l'espina dorsal.

A escala mundial, els fets constatats certifiquen que aquella trista porta a la qual es referia Delaney ni s'ha barrat com cal ni s'ha tancat llançant les claus al mar. És més, **els pesticides han esdevingut la pedra angular dels sistemes agrícoles predominants** i, atès que el sistema agroalimentari s'ha construït partint d'ells, ara resulta extremadament difícil treure'ls de sobte, perquè l'estructura trontollaria i amenaçaria de desplomar-se. Els alarits de la indústria pesticida incideixen una vegada i una altra en la mateixa mentida: sense pesticides ens anem en orri. Al marge de defensar els seus interessos, ens diuen que l'actual model agrícola

europèu ja està molt arrelat a aquests productes. Constitueixen un organisme siamès: model agrícola actual i pesticides no poden separar-se l'un de l'altre sense que morin tots dos.

Malgrat que les afirmacions d'apocalipsi que proclamen els fabricants de pesticides són clarament qüestionables, això no vol dir que no sigui important tenir present que cap dels problemes creats i/o impulsats per l'agricultura industrial, com ara l'ús de pesticides tòxics, no es pot resoldre ignorant el fet que la majoria d'explotacions agrícoles en aquests moments en depenen econòmicament i socialment. En aquest sentit, no hauríem de culpar les famílies agricultores convencionals per fer servir pesticides sense oferir-los, alhora, una alternativa viable. Existeix, però cal impulsar-la.

Si és de vital importància destapar ara la caixa dels trons de l'ús dels pesticides sintètics a Europa, és perquè l'ambiciosa proposta legislativa que pretenia reduir-ne l'ús al 50% i reparar el 20% dels ecosistemes danyats ha estat atacada pels grups conservadors de l'Eurocambra i pels lobbys agroquímics fins a aconseguir que es congeli qualsevol reglament fins després de les eleccions al Parlament Europeu, previstes per al maig o juny de 2024. Una decisió funesta, perquè pot fer que les mesures no es portin mai a terme i que les estratègies «De la granja a la taula» i «Biodiversitat» del Pacte Verd Europeu quedin en lletra morta.

Cal que canviem dràsticament el nostre model de consum i de producció agroalimentària. Cal conrear aliments amb menys aigua, fent servir molta menys energia, fertilitzants i pesticides que els que emprem avui. Cal recuperar la fertilitat dels sòls, escombrada en els darrers seixanta anys de pràctiques insostenibles. I, sobretot, cal que el Govern espanyol es comprometi en la defensa de la reducció de l'ús de pesticides. Són accions que s'han de portar a terme ja. No demà ni demà passat: ja. Si la transició s'hagués fet quant tocava, podríem haver-nos estalviat molts dels problemes que haurem de patir.

És perfectament possible produir aliments en la quantitat i amb la qualitat necessàries per alimentar la població europea o de l'Estat espanyol sense pesticides. És perfectament possible prohibir els pesticides químics de síntesi: tots ells. És perfectament possible, sí, però això comporta canviar el model industrial per l'agroecològic. **Necessitem un canvi de paradigma i el nou marc té un lema: zero pesticides.**

Tanmateix, per arribar-hi, hem de tenir clares algunes qüestions:

Quines són les forces socioeconòmiques que impulsen l'ús de pesticides? De quines alternatives agronòmiques disposem i com poden esdevenir hegemòniques? Quins instruments polítics calen per fer factible l'agricultura sense pesticides? I quin és el marc narratiu i simbòlic que sosté la suposada necessitat de l'ús de pesticides i com es pot canviar?

Per començar a respondre tots aquests interrogants, cal fixar una premissa pel que fa a qualsevol horitzó plausible: una mentida deixa de fer efecte en el mateix moment en què deixem de creure-hi. Que no és possible una agricultura sense pesticides és una d'aquestes afirmacions en les quals hem de deixar de creure.

Pel que fa a l'Estat espanyol, la indústria dels pesticides va facturar més de 1.000 milions d'euros per la comercialització d'aquesta mena de productes i els dos fabricants de pesticides més importants són les divisions estatals de Bayer i d'ADAMA.

Quant al comerç internacional, l'any 2019, el valor de les exportacions espanyoles va ser de prop de 1.200 milions d'euros. Així doncs, sense cap mena de dubte, l'Estat espanyol és el rei absolut de l'ús de pesticides a Europa. Els nostres sòls agraris reben, anualment, més de 76.000 tones de pesticides. I això és així, en quantitats semblants, des de fa una desena d'anys com a mínim. En aquesta "Eurocopa de la toxicitat" guanyem clarament a França (69.000 tones), a Turquia (52.000), a Itàlia (50.000); i golegem a Alemanya (48.000). Si fem els càlculs per habitant, Itàlia, França i Portugal fan servir prop d'1 kg de biocides per persona; l'Estat espanyol n'utilitza 1,6 kg.

QUINA ÉS LA PROBLEMÀTICA SEGONS JUSTÍCIA ALIMENTÀRIA?

Realment, els biocides són honestos; no ens enganyen pas. Fan honor al seu nom: maten la vida, la biosfera de la qual els éssers humans formem part. Fan l'única cosa que saben fer: emmalaltir i matar. El problema no són ells. El problema són els seus creadors (la indústria dels pesticides) i les administracions públiques que permeten que actuïn amb gran impunitat.

Entramat fals i mirada errònia

Les altes produccions dels sistemes agrícoles convencionals s'han assolit gràcies a tot un entramat fals basat en una mirada errònia, que divideix els pesticides en tres grans categories: els autoritzats, els no autoritzats i els prohibits, que són, podríem dir, els que s'ha demostrat que són extremadament tòxics i molt perillosos per a la salut humana i per al medi ambient. Per què diem que no és el mateix una substància prohibida que una no autoritzada? Doncs,

bàsicament, perquè les no autoritzades no es poden utilitzar en aquest moment, però ningú no diu que això sigui així en el futur.

Seria lògic pensar que, si un pesticida està prohibit a la Unió Europea (EU) a causa de la seva alta toxicitat, no es pot utilitzar. Per desgràcia, però, la lògica pot aplicar-se amb prismes diferents, sia responent a la salut humana i ambiental, i a l'interès general, sia responent als beneficis de les corporacions i la indústria alimentària. Per acabar-ho d'adobar, la normativa concedeix autoritzacions excepcionals de 120 dies per a l'ús de substàncies altament tòxiques. Només l'any 2019, l'Estat espanyol va donar el vistiplau a 33 sol·licituds d'excepció. La majoria (76%) va ser per a usos per als quals no hi ha autorització; la resta (24%), per permetre l'ús de substàncies prohibides. Aquell any, l'Estat espanyol va ser el tercer que més excepcions va concedir a tota la UE per a tòxics prohibits, només per darrera de Grècia i d'Àustria. En el 2022 i el que portem d'any fins al moment de redactar aquest informe (abril de 2023), l'Estat espanyol ha concedit 58 autoritzacions excepcionals.

En aquest punt clau, és essencial determinar amb certesa quina substància és tòxica, quina no ho és i, sobretot, com de tòxica és i on posem el límit entre la toxicitat acceptable i la que no ho és. Si expliquem tot això, és per manifestar que l'opció d'emprar pesticides o no, i de fer-los servir d'una manera o d'una altra, no és realment tècnica, malgrat que constantment s'insisteixi que sí (per part dels seus defensors). És una decisió política. Es tracta d'una posició política que, una vegada s'ha adoptat, exigeix que es recorri a la ciència. Qualsevol de les dues opcions polítiques (món sense pesticides tòxics vs. «gestió del risc» dels pesticides tòxics) pot acompanyar-se de milers de tones de publicacions científiques. La decisió, política, es basa en què prioritzem: la salut (humana i ambiental) o els beneficis del sistema alimentari corporatiu. Es tracta, doncs, de determinar quina quantitat màxima de pesticida present en els aliments assumim (o assumeix la institució encarregada de fer-ho) com a acceptable. Aquesta xifra constitueix l'anomenat «**Límit Màxim de Residus**» o LMR, una mesura parcial d'avaluació del risc en els aliments.

La ineficàcia del sistema actual d'autorització i d'establiment del LMR per protegir adequadament la salut humana i ambiental rau en el fet que el sistema vigent no té en compte, a l'hora de fer les avaluacions de riscos i l'assignació dels LMR, el cicle de vida del pesticida, com tampoc els seus efectes a llarg termini i acumulatius ni l'activitat de disrupció endocrina ni l'efecte combinat o còctel que es dona quan diverses substàncies actives tòxiques actuen alhora, així com tampoc els patrons dosi-resposta no estàndards que segueixen moltes substàncies.

Sistema de control molt pobre i poc rigorós

Per controlar els pesticides existents, els països de la UE estan obligats a publicar anualment el nombre de mostres d'aliments, així com quins pesticides i en quina quantitat s'han detectat. Les darreres dades disponibles per a l'Estat espanyol fan referència als resultats del programa de vigilància i control de residus de plaguicides en aliments el 2020. Durant aquest any, es van recollir 1.543 mostres. Per fer-nos una idea de si això és molt o poc, el 2014 van recollir-se pràcticament el doble. No podem oblidar que les mostres de l'any 2020 van recollir-se en plena pandèmia, la qual cosa, sens dubte, va afectar el nombre total, però hi ha una altra dada que indica que alguna cosa falla. Si ens fixem en les mostres per capita, tenim 6 mostres per cada 100.000 habitants. A tall d'exemple, a Alemanya en prenen 23 per cada 100.000; a França, 12; a Itàlia, 18; als Països Baixos, 19; a Dinamarca, 35, i a Romania, 30. Per dir-ho més clarament: l'Estat espanyol és el país de la UE que menys mostres analitza *per capita*, seguit de Polònia.

Un altre assumpte preocupant a l'Estat espanyol, a més de les poquíssimes mostres que es recullen, és quina mena de pesticides s'analitzen en les mostres. Els criteris d'elecció del que s'ha d'analitzar no estan clars, perquè no s'avaluen totes les substàncies utilitzades en la pràctica agrícola en el país. De fet, dels 50 pesticides més emprats, segons dades del Ministeri d'Agricultura, no es van avaluar alguns dels productes més consumits. La no selecció d'aquests compostos per a l'avaluació comporta que més del 62% dels pesticides disponibles no han estat supervisats pel programa de control d'aquests residus en els aliments.

La investigació recollida a l'informe BONA SORT. Pesticides i alimentació demostra que, lluny de disminuir, l'exposició de la població europea i estatal a aquestes substàncies ha augmentat en els darrers 10 anys. En concret, es continuen autoritzant 55 dels pesticides més nocius i l'exposició dels consumidors i de les consumidores a un o més d'aquests pesticides ha augmentat més del 50% en l'última dècada. **És a dir, mirem poc i mirem malament.** Cada vegada hi ha més pesticides a la fruita i a la verdura, i aquests productes són cada vegada més combinats i més perillosos.

Límit humà d'anàlisi sobrepassat

És molt possible que fes falta la biblioteca d'Alexandria i quelcom més per avaluar com cal els riscos pràcticament infinits que representen les substàncies emprades en els pesticides i les seves múltiples combinacions. Hi ha més de 370 substàncies actives autoritzades, moltes de les quals es combinen per elaborar més de 2.000 pesticides autoritzats, si bé es poden combinar de moltes maneres més. Cadascuna d'aquestes substàncies i combinacions s'han d'avaluar en termes de toxicitat aguda, toxicitat crònica, toxicitat acumulada, toxicitat per efecte còctel i possible efecte hormonal; també en termes de toxicitat per al medi ambient (tot el medi ambient, englobant en aquesta categoria qualsevol cosa imaginable). Està demostrat que hem sobrepassat el límit humà d'anàlisi i de control de les substàncies químiques. En el cas dels pesticides, és important d'entendre que hi ha un límit físic pel que fa al que podem avaluar i que ultrapassar-lo suposa, de facto, no avaluar. La no avaluació d'un producte tòxic i la seva dispersió a gran escala és una irresponsabilitat majúscula i amb efectes greus, presents i futurs, per a l'espècie humana.

Aquesta és la llista negra amb les 12 fruites i verdures més contaminades:

ELS DOTZE MÉS BRUTS
Maduixa
Espinacs
Col verda
Préssec
Pera
Nectarina
Poma
Raïm
Pebrot de morro de bou
Cirera
Nabiu
Mongeta tendra

Font: Dirty Dozen, EWG's 2023 Shopper's Guide to Pesticides in Produce

QUÈ DENUNCIA JUSTÍCIA ALIMENTÀRIA?

Exportació de toxicitat a països vulnerables

Un fet que no pel fet de ser conegut deixa de ser denunciable és l'exportació de pesticides prohibits. Els pesticides són un negoci majúscul, però el nucli d'aquest negoci són els pesticides altament perillosos. S'ha constatat que cada vegada es fabricaven i es comercialitzaven més i més pesticides perillosos al món, i que la majoria dels països que els rebien no tenien la capacitat per avaluar-los degudament. Es tracta de substàncies l'ús de les quals està prohibit en territori europeu, però no així la seva fabricació. Això fa possible que les empreses situades a l'Estat espanyol i a la UE continuïn fabricant substàncies prohibides (a causa de la seva altíssima toxicitat humana i ambiental) i les exportin a tercers països. Les administracions implicades no solament ho permeten, sinó que ho faciliten mitjançant la creació i el manteniment d'un sistema normatiu *ad hoc*.

Segons dades de la mateixa Agència Europea de Productes Químics (ECHA), el 2020 van exportar-se unes 667.000 tones de productes químics perillosos prohibits o severament

restringits a la UE. Això no només és totalment inacceptable des d'un punt de vista moral o ètic, sinó que, a més, és il·legal en virtut dels diversos pactes, normes i compromisos internacionals adquirits i que són de compliment obligat. El mecanisme bàsic que permet que les empreses produeixin pesticides que estan prohibits a la UE i que els exportin a altres països és l'anomenat «consentiment previ informat» o PIC, per les sigles en anglès. L'única cosa que han de fer, doncs, és informar al país importador.

Si posem xifres a la barbàrie dels grans fabricants de pesticides, el 39,2% de les vendes de Syngenta es classifiquen com a pesticides altament perillosos per a la salut o per al medi ambient. Entre aquests, el paraquat —un simple glop del qual pot matar una persona—, que està relacionat amb milers de casos anuals d'emmetzinament d'agricultors i agricultores del Sud global. El 36,7 % de les vendes de Bayer són de pesticides molt perillosos. Entre ells, hi ha el glisofat, però també l'acetoclor i el glufosinat, altament tòxics i prohibits arreu de la UE. En el cas de BASF, el 24,9% de la seva facturació és gràcies a aquestes substàncies altament perilloses. S'hi inclou el glufosinat, una substància química reprotòxica que pot danyar la fertilitat i els fetus, i que està prohibida a la UE. Això representa 4.400 milions d'euros dels més de 12.000 milions en vendes de pesticides fetes per les cinc principals empreses del sector.

De ben segur, fa una bona estona que dues preguntes ens ronden pel cap: si són tan tòxiques i els països que les importen ho saben, per què ho fan? Perquè les necessiten. Els principals països receptors dels pesticides altament tòxics prohibits per la UE són països agroexportadors: Brasil, Ucraïna (dades d'abans de la guerra), el Marroc, Mèxic, Malàisia, Xile i Sud-àfrica. És a dir, **hi ha una relació directa entre la mena d'agricultura d'un país (monocultura d'agroexportació) i la quantitat de pesticides prohibits que importa des de la UE**. Llavors per què els països accepten importar aquests productes altament perillosos? Perquè són els millors per a aquesta mena d'agricultura: perquè, sense ells, l'agroexportació, com a model, trontolla, cosa que comportaria canviar radicalment el model productiu agrícola i, de rebot, alterar el model agrícola comercial predominant, basat en el comerç internacional més que en la producció local per al consum local. Les dades quantitatives avalen aquesta tesi: **les tres substàncies més emprades en els sis principals països agroexportadors de fruites i d'hortalisses formen part de la llista de pesticides prohibits a la UE**: el metamidafòs, el clorpirifòs i el monocrotofòs amb 820, 670 i 635 tones d'ingredient actiu respectivament.

L'agència de les Nacions Unides adverteix que és del tot inacceptable que s'externalitzi la toxicitat «en les persones més vulnerables» i també que «no hi ha cap justificació legítima d'interès públic». Es tracta d'una «concessió política a la indústria», la qual permet que les empreses de pesticides es beneficiïn d'aquestes vendes mentre «enverinen poblacions a l'estranger, alhora que s'importen productes més barats mitjançant cadenes de submis-

trament globals, cosa que fomenta patrons de consum i producció insostenibles. Fa molt que els estats haurien d'haver aturat aquesta pràctica». Davant de tot plegat, quin paper té el nostre estat en tot aquest entramat? Doncs un de rellevant. Per començar, és el tercer exportador de pesticides de la UE (dades de 2020). El receptor principal d'aquestes exportacions (del total de pesticides, no només dels molt perillosos ni dels prohibits) és, de lluny, el Marroc. Li segueixen Turquia, el Brasil, Israel, Sud-àfrica i Mèxic. Si ens centrem en els pesticides prohibits, l'Estat espanyol és el sisè exportador de la UE. L'any 2022, va exportar 5,2 milions de quilos de plaguicides. On han anat a parar? Novament, el líder absolut en la recepció de brossa tòxica espanyola és el Marroc, seguit del Brasil.

Importació de malalties: l'efecte bumerang

Podríem pensar que l'exportació de pesticides prohibits a tercers països és un problema d'aquells països. Error. Primerament, perquè el medi ambient és global i els efectes dels pesticides sobre els ecosistemes d'un país afecten el nostre. Segonament, perquè **aquests pesticides exportats tornen a casa**.

La irracionalitat d'aquest sistema d'exportació tòxica es fa palesa quan entenem que qui més utilitza aquestes substàncies són els països agroexportadors, que les fan servir per fumigar els seus monocultius i que la destinació d'aquests aliments no és altra que la UE. **Et venc un producte tòxic perillós, el fas servir en les teves plantacions de fruites i verdures, i després te les compro**. Un bon negoci per a les corporacions, però males notícies per a la població d'aquí i d'allà. Aquest efecte bumerang, per tant, ve de lluny: aquest retorn dels pesticides prohibits per mitjà de la importació d'aliments contaminats és una realitat antiga i innegable.

En el cas de l'Estat espanyol, observem aquest efecte bumerang? Hem vist que els dos països que més exportacions tòxiques reben del nostre estat són el Marroc i Brasil. Una de les aplicacions més habituals d'aquestes substàncies és la monocultura de fruites i d'hortalisses. Quin és el país del qual importem més fruita? Efectivament, el Marroc. El segon és Costa Rica. I el tercer? El Brasil. Més del 15% de tota la fruita que importem ve del Marroc i del Brasil. Pel que fa a les hortalisses, el país principal del qual importem és França, però el segon és, de nou, el Marroc.

Exportar tòxics al Marroc perquè s'utilitzin massivament en aliments que importarem en grans quantitats no sembla un model exemplar de protecció de la salut de la població espanyola. Però els aliments importats de països als quals venem pesticides prohibits aquí tenen residus d'aquests pesticides? Si el món dels pesticides fos transparent i tinguéssim accés a les dades, n'hi hauria prou amb cercar les mostres d'aliments que importa l'Estat espanyol per saber quantes contenen residus, quins aliments són i de quins pesticides es

tracta. Lamentablement, però, no és possible obtenir aquestes dades. Per tant, per respondre aquesta pregunta, només podem especular.

A l'Estat espanyol, les dades de 2020 ens diuen que es van recollir 830 mostres, una de les xifres més baixes de la UE, de les quals només el 4,3% van ser d'aliments importats, és a dir, 35. De fet, aquest percentatge de mostres procedents d'aliments importats és el més baix de la UE. En tot cas, no es faciliten les dades desagregades d'aquestes 35 mostres, raó per la qual no podem saber què hi ha al darrera, ni quins aliments ni quins pesticides. Coneixem els resultats finals de la presència de pesticides en totes les mostres (importades o no) analitzades a l'Estat i recordem que el 34% contenia un pesticida o més. Aquest percentatge ascendeix al 44,4% en el cas de les fruites i les verdures (la gamma d'aliments procedents del Marroc). En algunes mostres, es van detectar fins a nou pesticides diferents. Les maduixes van ser l'aliment amb més residus de pesticides: 37 dels quals 25 eren disruptors endocrins. A més, el 31% dels residus detectats pertanyen a pesticides no autoritzats. Això vol dir que una gran part de les fruites i les verdures que consumim tenen residus de pesticides no autoritzats. Primer indicatiu. També que una part d'aquestes fruites i hortalisses que consumim són d'importació. Segon indicatiu. Al Marroc, es van detectar residus de 4 substàncies no autoritzades en la UE en aliments procedents d'aquell país i, en el cas del Brasil, 3 substàncies. No sabem si eren mostres espanyoles o no, però el perill hi és. Tercer indicatiu.

Encara hi ha més indicis que apunten en la mateixa direcció. La UE té la crida de la Xarxa d'Alerta Ràpida per als Productes Alimentaris i Pinsos (RASFF), que intenta detectar els ris-

cos per a la població europea dels aliments que entren a la UE. Si mirem quants avisos s'han generat per la presència il·legal de residus de pesticides en aliments importats, veurem que són més de 3.000 en 2,5 anys (des del gener de 2020 fins a la data d'elaboració d'aquest informe). És a dir, 3,5 alertes al dia. En el cas de l'Estat espanyol, en aquest mateix període, s'han detectat 90 casos, un cada setmana, dels quals la meitat és per causes de «risc greu». Vet aquí un exemple en detall d'aquests casos: el clorpirifòs és un pesticida prohibit a la UE des de 2020 perquè se n'ha demostrat l'alta toxicitat sobre l'evolució del cervell i del sistema nerviós, la qual pot causar autisme i trastorn de dèficit d'atenció, entre moltes altres malalties. Tan sols al gener de 2023, segons les dades de la RASFF, Europa va detectar 15 partides de cítrics que contenien substàncies químiques il·legals.

Per tant, l'efecte bumerang existeix. És un fet. Els estats europeus (incloent-hi l'espanyol) estan autoritzant l'exportació de pesticides prohibits o no aprovats malgrat saber que aquestes substàncies danyen greument la salut humana i el medi ambient en els estats importadors i, fent-ho, incompleixen conscientment diverses normatives internacionals de compliment obligat. Tot i la paràlisi de les autoritats europees, alguns governs han començat a prendre mesures. El cas més destacable és el de França, que ja ha prohibit l'exportació dels pesticides que estan prohibits a la UE per raons de salut o de protecció del medi ambient. La prohibició d'exportació va entrar en vigor l'1 de gener de 2022.

La indústria càrnia no pot mirar cap a un altre cantó

Hi ha un vincle intens entre aquests productes i la carn. La majoria d'aquestes substàncies tòxiques es destinen a conreus que formen part de la formulació dels pinsos ramaders. Prop d'un terç dels pesticides s'empren en els conreus de cereals i lleguminoses, i el 80% d'aquests cultius es destinen a l'alimentació animal. És més, gairebé **1 de cada 3 pesticides emprats en l'àmbit agropecuari té per destinació final el sector carni (28%)**. En conseqüència, quan es parla dels problemes ambientals i de salut humana que genera l'abús d'aquesta mena de tòxics, cal pensar, entre altres coses, en la carn. A més dels coneguts efectes perjudicials del consum excessiu de carn vermella i derivats carnis, a més de l'abús de fàrmacs en la ramaderia industrial, al recompte de resultats de la desmesurada producció càrnia estatal, cal afegir-hi la presència de pesticides.

QUINES SÓN LES PETICIONS DE JUSTÍCIA ALIMENTÀRIA?

Les peticions de Justícia Alimentària a l'Estat espanyol parteixen d'un marc inviolable a llarg termini: eliminar absolutament els pesticides, acabar amb l'exportació de pesticides i garantir la transparència i l'accés públic a la informació. Dins d'aquests tres eixos clars i fonamentals, les nou peticions específiques són:

1. En l'aplicació del principi de precaució, l'Estat espanyol ha de ser un territori lliure de pesticides sintètics arribat l'any 2035.
2. La posició espanyola en les negociacions europees per a l'aprovació del nou Reglament d'ús sostenible de productes fitosanitaris ha de ser la de la completa eliminació de l'ús dels pesticides més tòxics (candidats a la substitució) i la reducció del 80% de l'ús de la resta, considerats menys tòxics.
3. L'Estat espanyol ha d'aplicar aquests mateixos percentatges dins del seu territori i la línia base de reducció ha de ser la de l'últim any, no una mitjana històrica.
4. L'Estat espanyol ha d'elaborar un Pla nacional d'actuació amb els objectius de reducció, cronograma i mesures concretes de reducció dels pesticides sintètics.
5. Prohibir l'ús de pesticides químics a totes les àrees sensibles, incloent-hi les zones properes a centres educatius o sanitaris.
6. Introduir un impost sobre els pesticides, tal com es fa a països com ara Dinamarca, Noruega, Suècia o França, el qual impulsi la reducció del seu ús, així com el reemborsament al tresor públic de part de les nombrosos externalitats que ocasionen.
7. Integrar les reduccions d'ús dels pesticides i el maneig agroecològic en la Política Agrícola Comuna, amb objectius i indicadors, i emprar-ne els fons per a la transició.
8. Prohibir l'exportació de pesticides no autoritzats, de manera que es compleixi el Conveni de Rotterdam, així com el Pacte Internacional dels Drets Econòmics, Socials i Culturals (ICESCR), i els principis de Maastricht sobre les obligacions extraterritorials dels estats, seguint l'exemple de França.
9. Millorar significativament la transparència i l'accés públic en relació amb els processos d'autorització, de renovació, d'anàlisi de riscos, de resultats dels sistemes de control i vigilància, de detall de les substàncies exportades i dels residus d'importació.

BONA SORT

ZERO PESTICIDES PER 2035

Informa't i actua

Descarrega
la investigació completa

Firma per demanar
l'abolició dels pesticides l'any 2035

JUSTÍCIA
ALIMENTÀRIA